

Kmetijske in rokodelske novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj IV.

V sredo 9. Grudna 1846.

List 49.

Prilike.

(Poleg nemškiga.)

Fantini so ogli,
Ki se spepelé, —
Device so cvétke,
Ki cvét svoj zgubé.

Možjé so viharji,
Vihár se zbučí, —
Žené so pa zvezde,
Njih svít utamní.

Vsi — ogli, cvetlice
In zvezde, vihar,
Slavite Gospoda:
Gospodov ste dár!

Malavašič.

Dober svét sadjorednikom.

Smešno je viditi ljudi, ki kako drevó sadé ali presajajo, de okoli njega z nogami ceptajo, kakor de bi jih brenceljni ali seršeni pikali, misleči, de se mora rahlja perst terdo potlačiti in krog drevesa zmandrati. Če je v tem času stanovitno suho vreme, se perst uterdi, de je terda kot skorja; če je pa deževno, mokrota do korenin ne more po stlačeni zemlji; oboje je škodljivo vsajenimu in presajenimu drevesu. Takó vsajene drevesa večidel medljivo rastejo, ali pa še clo vsahnejo. Razun tega se zgorne mehke koreninice do škode pohodijo, mlada kožica debela se s čevlji obdergne in rani, in po tem takim ne more drevesce rasti, kakor bi imelo. Ne tlači tedej, kader drevesca sadiš, premetane persti okoli debela, ampak kader si že koreninice v jami lepó poravnal in z dobro zemljo potresel, stresi drevesce, de se perst okoli korenin zgosti, in z nogó malo potlači, in sicer le toliko, kolikor je potreba, de bo drevó ravno po konci stalo.

L—c.

Dober svét živinorednikom.

Marsikterimu kmetovavcu, ki v živinoreji dalje seže, kot vidi, bi bilo svetovati, de bi suho pičo v primerne snopiče povezal, in za zimsko klajo prihranil, snope soštel in dobro prevdaril, ali bo pridelana živinska piča do novine terpela ali ne. To se vé, de mu bo vezanje klaje nekaj dela pri-

zadjalo; dobiček bo pa posebno takim velik, ki ne morejo presoditi, doklej bojo s perdelano klajo pomladi shajati mógli. Če so ravno nekteri kmetovavci takó prebrisanih glav, de vedó prevdariti, koliko piče bo njih živina do nove košnje potrebovala, vender so dostikrat goljufani od svojih poslov, ki poljubno do klaje hodijo in neizmerno veliko klaje brez potrebe potrosijo. V velike nadloge pridejo večkrat taki gospodarji na spomlad, kadar nimajo nič več klaje na senici, in morajo živino na pašo goniti, predenj trava komej ozeleni. L—c.

Dober svét gospodarjem in gospodinjam zavoljo klobas.

Čas se bliža, ko bojo Slovenci prešiče klati in klobase delati jeli. Zató opomnimo vse gospodarje in gospodinje, de naj 1) koléjo le take prešiče, ki so popolnoma zdravi, de naj 2) klobasarji svoje delo snažno opravijo, in 3) gospodinje pazljive bojo, kakšne klobase po novim leti z dimnika jemljejo.

Vsako leto slišimo dosti nesreč, de so se ljudje ostrupili po klobasah in clo ob življenje prišli.

Stare kervave in jeterne klobase, ki so bile takrat v dimnik obešene, ko je en čas zmerzovalo, potem pa južno vreme nastopilo, narajši postanejo strupene in tolikanj hitreji, kolikor veči so bile, in kolikor menj je ognja dim v dimnik seči mogel. V tacih klobasah se sama po sebi naredi neka mastna kisljina, ki ima enako strupeno moč, kot pruska kisljina (Blausäure), ki je narajši vsih strupov. Naj se tedaj nihče tacih posušenih kervavih in jeternih, pa tudi mesenih klobas ne pritakne, ktere so le nekoljčikaj v duhu ali okusu spridene, od znotraj votle, silno mehke in kislikaste!

Perva pomoč v sili taciga ostrupenja je, de človek neutegama povžito klobaso iz želodca verže. Naj se tedaj koj po zdravnika pošlje; predenj pa on na pomoč prihití, naj pije človek kropa (pa ne prevročiga), kolikor ga